

ingediend op **1780** (2022-2023) – Nr. 1
5 juli 2023 (2022-2023)

Voorstel van decreet

van Annick De Ridder, Tinne Rombouts, Steven Coenegrachts,
Inez De Coninck, Stijn De Roo en Wilfried Vandaele

tot wijziging van het decreet van 25 april 2014
betreffende de omgevingsvergunning,
wat de uitvoering van de taken
voor de project-MER-screening betreft

TOELICHTING

1. Algemene toelichting

Bij een project-MER-screeningsnota die door de lokale overheid wordt ingediend, moet de gemeentelijke omgevingsambtenaar overeenkomstig artikel 20, §2, van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, hierna het Omgevingsvergunningendecreet van 25 april 2014 te noemen, beslissen of er voor het desbetreffende project al dan niet een project-MER moet worden opgemaakt. Op die manier wordt ervoor gezorgd dat niet het vergunningverlenende bestuur (het college van burgemeester en schepenen) zelf de beoordeling over de MER-screeningsnota kan opmaken. Die taak wordt exclusief toegewezen aan de gemeentelijke omgevingsambtenaar. Daarbij is het belangrijk dat de 'no conflict of interest'-bepaling van artikel 9bis van de richtlijn 2011/92/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten in acht wordt genomen. Die richtlijn stelt dat de bevoegde instanties de taken die voortvloeien uit de project-MER-richtlijn op een objectieve wijze kunnen vervullen en zich niet bevinden in een situatie die aanleiding geeft tot een belangenconflict. Indien de bevoegde instantie tevens de opdrachtgever is, moet er in elk geval binnen de organisatie van administratieve bevoegdheden een passende scheiding zijn tussen conflicterende functies.

Artikel 9, §2, van het Omgevingsvergunningendecreet van 25 april 2014 beoogt dat te verankeren door het volgende te stellen: "De gemeentelijke omgevingsambtenaar oefent de taken, vermeld in dit decreet, onafhankelijk en neutraal uit. Hij mag geen nadeel ondervinden van de uitoefening hiervan."

In een arrest van 6 oktober 2022 heeft de Raad voor Vergunningsbetwistingen geoordeeld dat, hoewel de gemeentelijke omgevingsambtenaar zijn taken op basis van voormeld artikel 9, §2, onafhankelijk en neutraal uitoefent en daarbij geen nadeel mag ondervinden van de uitoefening ervan, er niet blijkt dat die ambtenaar afdoende werkelijke autonomie heeft. De Raad voor Vergunningsbetwistingen verwijst daarbij onder meer naar de mogelijkheid dat de taken van de gemeentelijke omgevingsambtenaar tijdelijk gedurende maximaal twaalf maanden door de gemeentesecretaris kunnen worden uitgeoefend als er geen gemeentelijke omgevingsambtenaar in de gemeente of het intergemeentelijk samenwerkingsverband beschikbaar is (artikel 9, §3, van het Omgevingsvergunningendecreet van 25 april 2014). Daarnaast verwijst de Raad voor Vergunningsbetwistingen ook naar artikel 188 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur om te besluiten dat de gemeentelijke omgevingsambtenaar niet op een objectieve wijze zou kunnen oordelen over het al dan niet MER-plichtig karakter van het project dat door de gemeente wordt aangevraagd. Het voormelde artikel 188 stelt immers dat die ambtenaar zijn ambt volgens de deontologische rechten en plichten als personeelslid "op een loyale en correcte wijze" moet uitoefenen en zich daarbij "op een actieve en constructieve wijze" moet inzetten voor de realisatie van de opdracht en de doelstellingen van de gemeente.

De onafhankelijkheid en neutraliteit van de gemeentelijke omgevingsambtenaar, die wordt bepaald in artikel 9, §2, van het Omgevingsvergunningendecreet van 25 april 2014, wordt aldus volgens de Raad tegengesproken door de loyaliteitsverplichting en de verplichting tot een constructieve houding, bepaald in artikel 188 van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur. Een vergelijkbare bepaling is ook opgenomen in het Provinciedecreet en het Vlaams personeelsstatuut, waardoor zich een vergelijkbaar conflict op dat niveau zou kunnen voordoen.

Het voorliggende voorstel van decreet beoogt tegemoet te komen aan de bezorgdheden van de Raad voor Vergunningsbetwistingen door de tegenstrijdigheid in de bovenstaande bepalingen op te lossen, alsook de autonomie van de gemeentelijke, provinciale en gewestelijke omgevingsambtenaar te versterken.

Daarnaast wordt bepaald dat die bescherming ook speelt voor de waarnemende gemeentelijke omgevingsambtenaar ingeval er toepassing wordt gemaakt van de regeling die is opgenomen in artikel 9, §3, van het Omgevingsvergunningendecreet van 25 april 2014, zodat ook op dat punt wordt tegemoetgekomen aan het voormelde arrest.

2. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Artikel 2 tot en met 4

Het voorliggende voorstel van decreet beoogt een tegenstrijdigheid op te lossen die zich voordoet tussen artikel 9, §2, van het Omgevingsvergunningendecreet van 25 april 2014 en artikel 188, §1, van het decreet van 22 december 2017 over het lokaal bestuur, naar analogie met artikel 103, §1, van het Provinciedecreet van 9 december 2005 en artikel II.1, §1, van het Vlaams personeelsstatuut.

Artikel 188, §1, van het decreet over het lokaal bestuur stelt het volgende: "De personeelsleden zetten zich op een actieve en constructieve wijze in voor de realisatie van de opdracht en de doelstellingen van de gemeente (...)". Die bepaling kan de onafhankelijkheid en neutraliteit, vermeld in artikel 9, §2, van het Omgevingsvergunningendecreet van 25 april 2014, in het gedrang brengen.

Een vergelijkbare bepaling is opgenomen in artikel 103, §1, van het Provinciedecreet (over de doelstellingen van de provincie) en artikel II.1, §1, van het Vlaams personeelsstatuut (over de doelstellingen van de diensten van de Vlaamse overheid).

Deze wijziging beoogt het onafhankelijke en neutrale statuut van de gemeentelijke, en ook van de provinciale en gewestelijke omgevingsambtenaar extra te beschermen door die tegenstrijdigheid weg te werken.

Daarnaast wordt bepaald dat die bescherming ook speelt voor de waarnemende gemeentelijke omgevingsambtenaar, op basis van de regeling die is opgenomen in artikel 9, §3, van het Omgevingsvergunningendecreet van 25 april 2014.

Artikel 5

De hierboven vermelde onafhankelijkheid maakte voorwerp uit van het arrest van de Raad voor Vergunningsbetwistingen van 6 oktober 2022.

Aangezien met het voorliggende voorstel van decreet de autonomie van de gemeentelijke, provinciale en gewestelijke omgevingsambtenaar werd versterkt, wordt in dit artikel verduidelijkt dat het eerste en tweede lid van artikel 15/1 van het Omgevingsvergunningendecreet van 25 april 2014 niet van toepassing is als louter een project-MER-screening aan de aanvraag wordt toegevoegd.

Als de bevoegde omgevingsambtenaar tot het besluit komt dat er voor het project een milieueffectrapport moet worden opgesteld, heeft dat overeenkomstig artikel 21, tweede lid, van het Omgevingsvergunningendecreet van 25 april 2014 van rechtswege de onvolledigheid van de vergunningsaanvraag en de stopzetting van de vergunningsprocedure tot gevolg. In dat geval zal dus een nieuwe vergunningsaanvraag moeten worden ingediend mét milieueffectrapport. Dat zal moeten gebeuren bij de 'hogere' overheid, met toepassing van artikel 15/1 van het Omgevingsvergunningendecreet van 25 april 2014.

Artikel 6

Dit artikel behoeft geen verdere toelichting.

Annick DE RIDDER
Tinne ROMBOOTS
Steven COENEGRACHTS
Inez DE CONINCK
Stijn DE ROO
Wilfried VANDAELE

VOORSTEL VAN DECREET

Artikel 1. Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Aan artikel 9 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning, gewijzigd bij het decreet van 18 december 2015, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° aan paragraaf 2 wordt een tweede lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Die onafhankelijkheid en neutraliteit worden te allen tijde gevrijwaard. De actieve en constructieve wijze waarop de gemeentelijke omgevingsambtenaar zich moet inzetten voor de realisatie van de opdracht en de doelstellingen van de gemeente, doet daar geen afbreuk aan.”;

2° aan paragraaf 3 wordt de volgende zin toegevoegd:

“Paragraaf 2 is onverkort van toepassing op de persoon die de taken van de gemeentelijke omgevingsambtenaar uitoefent.”.

Art. 3. Aan artikel 9/1, derde lid, van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 8 december 2017, worden de volgende zinnen toegevoegd:

“Die onafhankelijkheid en neutraliteit worden te allen tijde gevrijwaard. De actieve en constructieve wijze waarop de provinciale omgevingsambtenaar zich moet inzetten voor de realisatie van de opdracht en de doelstellingen van de provincie, doet daar geen afbreuk aan.”.

Art. 4. Aan artikel 10, derde lid, van hetzelfde decreet worden de volgende zinnen toegevoegd:

“Die onafhankelijkheid en neutraliteit worden te allen tijde gevrijwaard. De actieve en constructieve wijze waarop de gewestelijke omgevingsambtenaar zich moet inzetten voor de realisatie van de opdracht en de doelstellingen van het gewest, doet daar geen afbreuk aan.”.

Art. 5. Aan artikel 15/1 van hetzelfde decreet, ingevoegd bij het decreet van 23 december 2016, wordt een derde lid toegevoegd, dat luidt als volgt:

“Het eerste en tweede lid zijn niet van toepassing als louter een project-MER-screening aan de aanvraag wordt toegevoegd. In dat geval is artikel 20, tweede lid, respectievelijk artikel 39, tweede lid, van toepassing.”.

Art. 6. Dit decreet is van toepassing op aanvragen voor een omgevingsvergunning die worden ingediend na de inwerkingtreding van dit decreet.

Annick DE RIDDER
Tinne ROMBOOTS
Steven COENEGRACHTS
Inez DE CONINCK
Stijn DE ROO
Wilfried VANDAELE